

Oiva tuo kuluttajan yritykseen ovelle

Oiva on Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran koordinoima elintarvikevalvontatietojen julkistamisjärjestelmä. Oiva perustuu elintarvikelainsäädännön nykyisiin säännöksiin eikä yrityksen toimintaan tai toimijan vastuuseen tule Oivan myötä lisävaatimuksia. Kuntien elintarvikevalvojen tarkastuksista saatavien Oiva-raporttien julkaisu alkaa internetissä toukokuussa 2013. Sisäänkäyntien yhteyteen ne ilmestyvät viimeistään 1.1.2014.

OIVA JA ELINTARVIKEALAN YRITYKSET

Oivan tavoitteena on tuoda elintarvikevalvonnan tarkastustulokset kuluttajan käyttöön, yhtenäistää valvontaa sekä lisätä elintarvikealan toimijoiden ja viranomaisten toiminnan avoimuutta. Oiva-tarkastusraporttien julkaiseminen aloitetaan 1.5.2013 internetissä oivahymy.fi -sivustolla. Oiva-raportin sijoittaminen yrityksen sisäänkäyntiin läheisyyteen on aluksi vapaaehtoista, mutta 1.1.2014 alkaen se muuttuu pakolliseksi. Oivan ensimmäisessä vaiheessa mukana ovat kaikki ruokakaupat ja kioskit sekä ravintolat, kahvilat, grillit, pikaruokapaikat, pubit, ruokalajat ja suurkeittiöt. Oiva laajenee vaiheittain kaikkiin elintarvikealan yrityksiin vuoteen 2015 mennessä.

Yritysten arjessa Oiva näkyy eniten siinä, että Oiva-raportit julkistetaan. Oiva kannustaa yrityksiä pitämään huolta elintarvikehygieniasta ja tuotteiden turvallisuudesta. Toimijalle avautuu myös mahdollisuus kertoa kuluttajalle omasta toiminnastaan.

OIVA JA LAINSÄÄDÄNTÖ

Elintarvikevalvontatietojen julkistamisesta säädetään elintarvikelaissa. Elintarvikealan toimijoiden ja valvontaviranomaisten tulee julkistaa valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova asiakirja Eviran määräämällä tavalla. Ennen ensimmäistä Oiva-tarkastusta elintarvikealan toimija voi julkaista todistuksen rekisteröitymisestä elintarvikevalvonnan piiriin.

Lainsäädännön vaatimukset eivät Oivan myötä muutu. Oiva yhdenmukaistaa säännösten soveltamista, koska tarkastajat ympäri Suomen tekevät tarkastuksia samojen Oiva-arviointiohjeiden perusteella.

Oiva

Evira

OIVA-RAPORTIT JA ARVOSANAT

Tarkastustulokset esitetään hymynaamasymbolein. Hymynaamoja on neljä: oivallinen, hyvä, korjattavaa ja huono. Oiva-järjestelmä tuottaa julkaistavan Oiva-raportin lisäksi yksityiskohtaisemman tarkastuskertomuksen, jota ei julkaista. Oiva-raportti, tarkastuskertomus ja arvosanat ovat yhdenmukaiset koko Suomessa.

Kuluttajien nähtäville tuleva Oiva-raportti sisältää arvosanat kaikista tarkastetuista asiakokonaisuuksista, sanallisen Oiva-huomion sekä yleisarvosanan. Asiakokonaisuuksien otsikot kertovat, mitä asioita on tarkastuksen aikana tarkastettu. Oiva-huomio kertoo lyhyesti tarkastajan tekemät havainnot tarkastetuista asioista, esimerkiksi ”siivousvälineet huonossa kunnossa”.

Yleisarvosana muodostuu eri asiakokonaisuuksista saadun huonoimman arvosanan mukaan. Jos asiakokonaisuuksien muut arvosanat ovat oivallisia mutta yksi on huono, yleisarvosanaksi tulee huono. Moni asia voi yrityksessä olla hyvin huonosta yleisarvosanasta huolimatta. Katsomalla kaikkia annettuja arvosanoja ja lukemalla sanalliset Oiva-huomiot saa tarkemman kuvan yrityksen elintarviketurvallisuuden tasosta.

Julkaistavan Oiva-raportin mukana toimija saa tarkastuskertomuksen, jota ei julkaista. Tarkastuskertomus sisältää yksityiskohtaisempia tietoja tarkastajan havainnoista. Siihen esimerkiksi kirjataan millaisiin toimenpiteisiin toimijan on ryhdyttävä epäkohtien korjaamiseksi ja korjaamisen määräaika. Toimija saa Oiva-raportin ja tarkastuskertomuksen postitse ennen kuin valvontatiedot julkaistaan internetissä.

OIVA-ARVIOINTIASTEIKKO

Arvosanat määräytyvät neliportaisen Oiva-hymynaama-asteikon perusteella. Tarkastaja nojaa arvioissaan seuraaviin arvosanojen yleiskuvauksiin:

OIVALLINEN

Toiminta on vaatimusten mukaista.

HYVÄ

Toiminnassa on pieniä epäkohtia, jotka eivät heikennä elintarviketurvallisuutta eivätkä johda kuluttajaa harhaan.

KORJATTAVAA

Toiminnassa on epäkohtia, jotka heikentävät elintarviketurvallisuutta tai johtavat kuluttajaa harhaan. Epäkohdat on korjattava määräjassa.

HUONO

Toiminnassa on epäkohtia, jotka vaarantavat elintarviketurvallisuutta tai johtavat kuluttajaa oleellisesti harhaan. Epäkohdat on korjattava välittömästi.

OIVA JA TARKASTUKSET

Tarkastukset ovat kunnan valvontaviranomaisten tekemiä valvontasuunnitelman mukaisia maksullisia tarkastuksia. Oivan myötä valvonnassa painotetaan riskiperusteisuutta. Tarkastus tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta, koska on tarkoitus tarkastaa sen hetkistä toimintaa yrityksessä. Tarkastukseen käytetty aika tulee lyhenemään aikaisemmasta.

Valvontaviranomaisten tekemien tarkastusten sisältö ei muutu. Kaikkia asiakokonaisuuksia ei tarkasteta joka kerralla, mutta mm. elintarvikkeiden lämpötilahallintaa, hygieniakäytäntöjä ja henkilökunnan toimintatapoja sekä tarvittaessa allergeenihallintaa katsotaan jokaisella tarkastuksella. Muut kohdat katsotaan valvojan harkinnan mukaan siten, että ne tulevat tarkastetuksi vähintään kerran kolmessa vuodessa.

Uusintatarkastus tehdään aina, kun toimija saa jostakin asiasta arvosanan korjattavaa tai huono. Aiemmin saatu arvosana on voimassa, kunnes uusintatarkastuksella valvoja on todennut toimijan korjanneen epäkohdan ja uusintatarkastuksen Oiva-raportti julkistetaan. Uusintatarkastuksella tarkastetaan varsinaisen uudelleentarkastettavan asiakokonaisuuden lisäksi myös kaikki jokaisella tarkastuskerralla tarkastettavat asiat.

Mitä Oiva muuttaa

- Oiva tuo elintarvikehuoneistojen valvontatulokset kuluttajien tietoon. Tulokset esitetään hymynaamojen avulla.
- Oiva yhtenäistää tarkastuskäytäntöjä koko Suomessa.
- Tarkastuksista tulee kohdennetumpia ja nopeampia. Riskiperusteinen tarkastaminen korostuu.

Mitä Oiva ei muuta

- Oiva ei muuta lainsäädännön vaatimuksia tai anna tulkintoja säännöksistä.
- Toimijan vastuu pysyy edelleen samana.
- Tarkastettavat asiat eivät muutu.

Tutustu Oivaan ja Oiva-ohjeisiin osoitteessa:

www.oivahymy.fi.

Lisätietoja voit kysyä myös omasta kunnastasi.

